

A tots els meus fills i néts

Clar i ca-ta-là!

Pocs idiomes hi ha que tinguin tantes paraules d'una sola síl·laba com el català. Com diu Pere Quart a la seva obra 'Tirallonga de monosíl·labs', "la llengua catalana és avara i rica." Tot i la limitació que té escriure solament amb monosíl·labs, el seu gran nombre (n'he trobat uns cinc-cents) permet expressar una gran varietat d'idees, temes i sentiments.

Em vaig inspirar, doncs, i aprofitar d'aquesta qualitat dels monosíl·labs per fer-ne frases, dites, refranys, poemes en prosa i en vers. Si llegint-los us divertiu una estona com jo m'he divertit,

què més vull ?

Carmen Pérez-Dolz Riba
Gener de 2009

1a edició setembre de 2006
2a edició augmentada gener de 2009

MOTS

Es pot dir tant en temps tan breu...
amb molt pocs mots pot fer tant mal...
I tu pots dir que ho dius com cal!
mes no et val res als ulls de Déu!.

—o—

LA NEU

Oh! quin fred que fa; i a més amb el vent que tot ho mou, cau la neu i tot ho fa blanc. Si el sol no surt, la neu no es fon. El cel no és blau, és gris. El gel s'ha fet dur i llis...i tot és tan trist!.

—o—

QUI NO RIU, NO VIU

- Tu no rius mai?
Jo sí que ric!
- I de què rius?
- No t'ho sé dir;
me'n ric de tot
al cap del jorn,
me'n faig un tip!
- Jo no puc, oh!
jo sóc molt trist,
el plany i el dol
sols són en mi,
jo mai no ric
-tu ja ho has vist-
és que no en sé,
.....no sé si visc!.....

LA SET

Em mor de set - Doncs a la vall hi ha un doll clar i pur, si tens set, ves i beu. A la vall tot és fresc i verd i les flors fan goig, i tot és més bell. Ves, beu i jeu i dorm!

—o—

PAU

Vols que fem les paus?

- Ai! no sé...
- - Au, pren la mà i ja és un fet.
- - I si m'ho fas més?
- - No, no t'ho faig mai més, t'ho dic de tot cor...
- - Bé, doncs va, fem les paus!

—o—

L'AU I EL CUC

A dalt del pi, molt prop d'un niu, hi veig un cuc que li diu a l'au: "Au, surt del niu que ja no plou.-No, - diu l'au- que no fa sol i tot és moll. . Si no fa fred!... -diu el cuc- No, no vull!-Bé, si no vols, no hi puc fer res. -I fuig molt trist al cau.

—o—

LA LLUM DE DÉU

Que fosc, si mors sens Déu! Que fred, que buit, que trist! Que bé si vius amb Ell: que blanc, que pur, que sà: com flocs de neu, tot tou .
No sents el fred i no tens por, ni saps el que és el dol ni el plor.

—o—

EL COIX I EL CEC

Vens o no vens? – Si que vinc, a poc a poc, eh? - Si vas de tort! - Es que ja saps que no hi veig tant com tu, i a més, es tan fosc! . Au! que ja hi som! - Si, ja ho pots ben dir, ja...ai! (fa el mig cec, i cau en un sot) - Que t'has fet mal? - Si...un poc, al peu dret.- Au, que no és res,va! (I se'n van tots dos, l'un, un xic coix).

—o—

Qui té seny
no té plany
ni té por
de cap dany.

—o—

Qui ho fa tot tal com diu
pot dir tot el que fa.

—o—

EN TREN A VIC

- Ei! Pau, que hi vas en tren, a Vic?
- No, prenc el "bus", és més car, mes és més curt, i no vaig tan sol, hi som més al "bus".
- Ah! molt bé, i a més sé que hi rius molt, oi?
- Si...és que hi ve el Quim, que ja saps com és...
- Si, ja ho sé, ja...
- Ei! que ja som a Vic! (I han de fer un salt).

—o—

TINC MAL

Ai!, al dit xic del peu dret hi tinc un ull de poll que em fa molt mal quan el fred és viu, i més si plou. Tu no n'hi tens, d'ulls de poll als peus? - No, jo no n'hi tinc pas! - Doncs noi, que bé!.

Ai! quin mal que em fa l'ull!

- Què hi tens?
- No ho sé, deu ser un bri.
- Que no t'hi veus?
- No molt clar, hi veig un poc...
- Que t'hi puc fer res?
- No, no,..me'n vaig al moll, que es fa tard i se'n va el meu fill gran en bot cap el Cap de Creus a les cinc.
- Ah, si? Tan lluny?
- Si, ves, que hi vols fer.

Li fa un bes, i se'n va.

UN MAL COP

- Ai!
- Ei, que t'has fet mal ?
- Si, molt. Ui!
- Oh, quin trep que t'has fet! Et surt sang! Et duc al CAP, que t'hi fan un cop d'ull.
- No, no cal, si no és res..
- Que sí, que sí! Val més, noi. Au, vens?
- Bé, si tu vols, hi vaig amb tu.

—o—

FOC !

A dalt del puig s'hi veu un foc!
Jo sols hi veig un punt de llum...
Dalt de tot, no hi veus el fum ?
Ni foc ni fum! no veig el lloc...

MAL TEMPS ?

Oh! quins trons i quins llamps! Tinc por!

- Va! No...jo sóc amb tu! Té, pren la mà.
- Ai, que bé! I tu, no en tens de por?
- No, jo no, a mi em fa més por el vent fort, o bé si plou molt... Veus? Ja son lluny els llamps i no se sent cap tro. Au!, dorm!.

- Quin temps que fa, com plou! tinc els dits balbs de fred.
- Si et mous, ja no en tens tant; Sents? Ja no plou, i surt un poc de sol... vens amb mi?
- Jo no ho veig pas!...no em moc de la llar de foc.
- Doncs jo m'en vaig al camp, que fa un xim-xim de res.

(Se'n va i ve tot xop!)

AMOR (monosil·làbic)

En Jan i la Lis se'n van a fer un volt a la vall, on tot és fresc i verd, on les flors fan goig als ulls i al cor i el cel es veu més blau i clar...

En Jan li diu a la Lis: - Ah! com et vull! i tu, que em vols a mi? -Oh! i tant que et vull, tant com tu a mi i més!. - No pot ser! - Et dic que sí.

- Quins ulls més verds que tens! - Jo? si els tinc blaus! - Doncs jo te'ls veig verds. - Bé, si tu vols els tinc verds, tant se val. Es fan un bes molt llarg. Fi.

—o—

Val més un poc de tot
que molt de res.

—o—

EL PA I EL VI

- El pa, que n'és de bo!
- Jo dic que és més bo el vi!
- És que de pa te'n pots fer un tip,
i de vi no, que vas de tort.

Haig de fer més pa pel Pep, que en pren molt.- Vols dir? si és tan prim i sec!...- Si, si, i, saps? a més beu molt de vi, ...Txxst!, ell no sap que jo ho sé.-Ah! molt bé, no m'has dit res!.

—o—

Si el gra de blat quan cau, no mor, és sol,
mes si mor, dón molt de fruit. (Jn 12-24)

—o—

JOCS

- Piiii! Jo tinc un tren. És un tren dels de fum.
- Ja no n'hi ha, dels de fum. Jo tinc un tanc que va tot sol, i me'l puc fer d'un joc.
- Jo faig un pont mol alt, i el tren de fum cau al riu. Plaf!
- No, no vull, que es fa mal.
- Si!
- No!
- Doncs jo me'n vaig.
(Prou de joc)

—o—

NENS

- Vull pa amb mel....
- Com es diu?
- Si us plau...
- Ai, no en tinc, de mel. Au té, pa amb vi.
- Ecs, no és gens dolç!
- Té. I bé, que hi dius?
- Mmm, que sí que és bo

—o—

- Què tens temps per a mi?
 - Tinc tot el temps del món!
 - Tot i si caig de son
- de tant dir: Ja, ja, ja, sí, sí.....

EL NOI

-Veus quin noi tan llarg i prim? - Si, noi que el veig, i me'n ric! - No, no pots! - No? i doncs? - Si te'n rius li fas mal. - Ah! ja no me'n ric, no n'hi vull fer, de mal!

- Tan alt i prim, quin goig que fas!
- Vols dir que en faig? jo no ho sé pas...
- Ja t'ho dic jo que sí que en fas!
- I jo a tu et dic que no et faig cas!

—o—

RING!!!!

(Se sent un truc llarg)

- Qui deu ser? - Qui hi ha?
- Sóc jo!
- Qui ets?, oi! ets tu?...que bé!...què feu?
- Tots bons i sans!
- Seu, seu...vols un tè?
- Doncs si, que tinc set i fa fred! Hmm, que bé...vull dir que bo!
- Pren-ne més!
- No, no, ja en tinc prou! Noi, que lluny que vius.
 - Si... què vols?, no hi puc fer res!

—o—

Si el teu ull és net
tot ho veu ben fet.

PAU I NIL

El Pau i el Nil van prop del riu a fer un tomb.

El Nil, de lluny, ja veu el pont

I se'n hi va, més el Pau no, diu que no vol,
que el pont és alt i que té por..

El Nil li diu: - De què tens por ?

Si et doncs la mà... El Pau és xic i diu que no.

Què hi pot fer el Nil? Doncs pren el Pau
cap a la llar.

Ja no hi ha tomb! Es un bon jan de Déu n'hi do!

—o—

LLUM

Poc a poc se'n va el sol, i el cel es fa més fosc, més blau nit, I s'hi veu un llum, com d'or blanc.

- L'hi veus, tu?
- Si que li veig. És com l'or fi; lluu tan viu que fa mal als ulls, oi?
- No, no, als ulls no, a dins del cor!

—o—

SECRETS

- Jo sé el que em sé!
- No m'ho vols dir?
- Què en treus, si ho dic?
- Ni mal ni bé.
- No hi pots fer res?
Ni bé, ni mal?
Doncs tant se val.
No t'ho diré!

GALÍCIA 2006

- Què fas, tan trist!
- QuÈ no ho has vist? No has vist el foc ?
- Si, que no és poc
- Si que fa dol.
- No sé qui vol fer tant de mal.....
- Ja tant se val! El mal és fet. Au, el cap dret !
- Ah, el bosc és mort. El mal és fort. No puc, no puc. El cor fa un truc. No te'l sents, tu?
- Si! És molt dur!

—o—

EL FAR

Dalt del cim més alt del puig,
hi ha un far molt vell,
que fa llum, en verd i roig,
al mar blau fosc de la nit.

—o—

NADAL

El Fill de Déu ens ve del Cel.
Ell és molt xic, més és tan bell!
En son cos breu hi té el cor gran,
ens vol a tots, bons i no tant!

—o—

EL TROS

- Ei, noi ! Què vas al tros ?
- Si que hi vaig, hi vens ?
- Si que hi vinc.
- Doncs au.... Veus ? Ja hi som.
- Si que és a prop !
- Si, ho tinc a dos pams.
M'hi duc el pa, i el vi,
hi tinc fruits; no vull res més.
- No duus carn, ni peix ?
- No, no, un cop, de tant en tant...
- És clar !
- Hi sóc tot el jorn, fins que es pon el sol.
- Molt bé! Quin goig tan gran... el sol, la
pau... no se sent res més que les aus,
què bé que t'hi sents, oi?
- Si, molt ,molt bé!
- Doncs per molts anys!!

DE QUÈ RIUS?

- Ja, ja, ja, ja, ja!
- Què tens, de què rius?
- Ai, no ho sé, no ho sé pas!
- Què dius, noi,...no saps de què rius?
no te'n rius pas de mi?
- Ja, ja, ja, ja, no, no!
- Doncs, què tens?
- Ai, no ho sé, ja, ja, ja, no puc més!
- Bé, bé, tu rius tot sol...vols dir que no ets
boig?
- Ja, ja, ja, no et dic pas que no...
- Ves per on, tot t'ho fas tu, doncs, au, riu, riu!

—o—

UN DE TRIST!

- Oh!, estic trist!
- De què?
- Doncs de que ja és fosc... ja s'ha post el sol!
- Ah!, com cada nit. Ja se sap, no hi fa res.
- Si, a mi em fa trist, no hi puc fer més!
- Oh, quin cor més tou que tens!

—o—

MAL DE COLL

- Mmmm! Res no puc dir,
tinc mal de coll!
- Veus? Ja t'ho he dit.
que vas tot moll.
- Has de fer llit!
I a més, ben quiet;
- Tu no t'ho creus
que et pot fer mal
el fred als peus.
El mal ja és fet,
ja tant se val!
Pren mel i llet,
i al coll un xal!
- Ai, ai, quin mal!
- Faig fosc i dorm.
Xsst!, dorm, que et cal.
Si, si...val, val!

EL PRAT

Jo sóc al prat
tot verd i fresc:
un camp de blat
em té el cor pres;
és d'un groc viu
com si fos d'or.
El vent se'n riu
i el mou tan fort
que el blat fa un ball
com si fos boig
i mou les flors
de blau i roig.
Més ai, més ai!
que tinc un plany
que es fa molt dur:
que no hi ets tu!

EL RIU

Sóc sol al riu dins del meu bot;
el riu és clar i s'hi veu el fons.
Hi veig un peix, un de molt gros;
se'n riu de mi, i no té por...
no cal, noi, no...no et vull fer mal;
tu ets al fons, jo sóc a dalt,
Jo sóc al bot, rem a la mà
I sols vull pau...t'ho dic amb cants
“Peix, tu ets viu, i el riu és teu
i a tu i a mi, ens va fer Déu
i el cel, i el riu, el vent i el sol,
teus i meus són, si Déu ho vol”.

—o—

NADAL 2008

Jo sóc la Llum del món.
Si no ho veus ets cec,
si no t'ho creus no vius.
I si t'ho creus sóc teu.

—o—